

ПОЗОРНИШТИ ФЕСТИВАЛ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА
THEATRE FESTIVAL OF BALCAN CULTURAL SPACE

ХРОНИКА ФЕСТИВАЛА

Број 8

Уторак, 19. март 2019.

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

ГРАД НИШ

АПСОЛУТНИ ПОБЕДНИК ФЕСТИВАЛА ПРЕДСТАВА

„СУМРАК БОГОВА“

СЛОВЕНСКО
НАРОДНО
ГЛЕДАЛИШЧЕ
ИЗ МАРИБОРА,
СЛОВЕНИЈА

**„СУМРАК БОГОВА“ НАЈБОЉА ПРЕДСТАВА НА ФЕСТИВАЛУ ПРЕМА
ОДЛУЦИ СТРУЧНОГ ЖИРИЈА**

АУТЕНТИЧНА ТЕАТАРСКА МАГИЈА

Стручни жири првог позоришног фестивала „Театар на раскршћу“ у саставу Миа Беговић, глумица, Катарина Коцевска, глумица и драмска списатељица, Богдан Костеа, глумац и редитељ, Бранислав Жага Мићуновић, редитељ и Енвер Петровци, глумац и професор донео је једногласну одлуку да награда за најбољу представу на фестивалу припадне представи „СУМРАК БОГОВА“ Словенског народног гледалишча из Марибора која је упркос изузетно тешкој теми свим својим елементима наградила и направила аутентичну театарску магију, наводи се у образложењу жирија.

Награда за режију је припала ДАЛИБОРУ МАГАНИЋУ за представу „Сумрак богова“. У образложењу жирија се наводи да је редитељски поступак Далибора Матанића исказан у неколико равни: поузданим редитељским поступком, ишчитавањем глобалне трагичке теме рађања фашизма, те у њој безначајне позиције човека и његовог страдања. Жири је веома ценио суверену редитељеву транспозицију знаменитог филмског штива у аутентичну позоришну форму и способност редитеља Далибора Матанића, иако филмског уметничког ствараоца, да у овој представи афирмише аутентично промишљање театра.

Награда за најбољу женску улогу додељује се НАТАШИ МАТЈАШЕЦ РОШКЕР за улогу Баронице Софи фон Ешенбек у представи „Сумрак богова“. Њена фасцинантна глумачка зрелост је афирмисала женски принцип у доминантном мушком свету и минуциозно одабраним детаљима достојним врхунског талента и занатске беспрекорности усмеравала енергију комплетног глумачког ансамбла.

Награда за најбољу мушку улогу додељује се МАРКУ МАРКОВИЋУ за улогу Ернеста Бошњака у представи „Кад би Сомбор био Холивуд“. Његова глума подразумевала је раслојавање лика, давала основни тон целог

ансамбла и фуриозно га водила кроз епохе Сомбора.

Награда за најбољу младу глумицу додељује се ЈЕЛЕНИ ЛАБАН за улогу у представи „Капитал“ за снагу трагеткиње и заиграност детета.

Награда за најбољег младог глумца додељује се ПЕТЈИ ЛАБОВИЋУ за улогу Мартина фон Ешенбека у представи „Сумрак богова“ који је минималним глумачким средствима, лавирајући између мушког и женског принципа, у исти мах био легитимни наследник монструозне породице, али и њен егзекутор.

Награда за сценографско остварење додељује се МАРКУ

Награда за оригиналну сценску музику додељује се ИРЕНИ ПОПОВИЋ ДРАГОВИЋ за представу „Кад би Сомбор био Холивуд“ чија оригинална музика није само бојила атмосферу представе него је и омогућила глумцима да реализују сложене задатке.

Награда за сценски покрет додељује се АНДРЕЈИ КУЛШЕВИЋ за представу „Кад би Сомбор био Холивуд“ чија су решења ванредном прецизношћу допринела да речитости ове представе није био потребан говор.

Специјална награда додељује се глумачком ансамблу представе „КАПИТАЛ“, Краљевског позоришта

ЈАПЕЉУ за представу „Сумрак богова“. Сведена сценографија је истовремено дефинисала атмосферу декадентног салона и отварала просторе који су се сливали у гасну комору.

Награда за костимографско остварење додељује се ТАТЈАНИ РАДИШИЋ, за представу „Кад би Сомбор био Холивуд“ која је креирала костиме поигравајући се на оштрој и опасној граници између Ероса и Танатоса и на сцену изнела стилизоване одјеке прошлих епоха, али и дух Сомбора.

Зетски дом на Цетињу (Црна Гора), који је изузетном преданошћу, огромном енергијом и занатским умећем пленио са сцене и оставио моћан ефекат.

Стружни жири је све одлуке донео једногласно, након одгледаних представа, уважавајући уметничка дела и остварења, као основне критеријуме који дефинишу смисао овог Фестивала, дакле афирмацију сличности и разлика културног идентитета државе и народа који деле исто раскршће европских и светских путева у изазовима и перспективама савременог театра.

ОДЛУКА ЖИРИЈА ОКРУГЛОГ СТОЛА КРИТИКЕ

НАЈБОЉА ПРЕДСТАВА „СУМРАК БОГОВА“

Жири Округлог стола критике фестивала „Театар на раскршћу“ у саставу Јелена Лузина, Александра Гловацки, Миливоје Млађеновић, Ненад Новаковић, Бојан Муњин, Игор Бурић и Филип Вујошевић, након одгледаних осам представа такмичарског програма, на седници одржаној 18.марта 2019. Године у Нишу, донео је следећу одлуку:

Награда Округлог стола критике за најбољу представу већином гласова се додељује **представи „Сумрак богова“**, СНГ, Марибор, у режији Далибора Матанића и драматизацији Ивора Мартинића.

Максимално кохерентним и заокруженим позоришним језиком, као и сугестивном и прецизном глумачком игром, ауторски тим и извођачи су нам

показали савремено и актуелно сценско читање приче која тематизује политичке и етичке ломове времена у коме живимо.

Жири има потребу да нагласи да је одлуку донео већином гласова и да су у

ужем избору била још два веома вредна остварења, *Кад би Сомбор био Холивуд*, Кокана Младеновића, Народно позориште Сомбор и *Капитал* Андраша Урбана, Краљевско позориште Зетски дом на Цетињу.

ОДЛУКА ЖИРИЈА НОВИНАРА

Жири новинара првог фестивала „Театар на раскршћу“ који је радио у саставу Борка Требјешанин (Политика), Тања Мијовић (Трећи програм РТС-а), Миљана Николић (РТВ Белама), Лидија Георгијев (РТС, дописништво Ниш) и председница Татјана Њежић (Блиц) је, на састанку одржаном 19. марта донео одлуку да *признање најбоља представа* додели остварењу „Сумрак богова“ у режији Далибора Матанића и извођењу Словенског народног гледалишча Марибор (Словенија).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

И н с п и р и с а н а ч у в е н и м Висконтијевим филмом представа „Сумрак богова“ остварење је високих уметничких домета у коме се на позоришно снажан, узбудљив, а пријемчив начин преламају међусобни утицаји, спајања и раздвајања, односно раскршћа; театарског и филмског израза, историје и данашњице, појединца и друштва, човека са самим собом...

Из сцене у сцену, кроз заносан редитељски рукопис и хвале вредну глумачку игру, пулсира акутна

дијагноза данашњице свако је и сви смо виновници сумрака у ком живимо. И богови, који год, и сумраци хране се нашем снисходљивошћу, похлепом, страховима, чак и чежњама, непромишљеношћу такође...

Има много нас у нама, говорила је велика Мира Ступица, а ова представа доказује и да добро позориште осветљава у човеку раскршће одлуке бити део решења или део проблема.

Председник жирија
Татјана Њежић

РЕЧ КРИТИКЕ

РЕЧ КРИТИКЕ

СУМРАК БОГОВА

Словенско народно гледалишче Марибор, Словенија

Кукавице или хероји?

Како се губи тло под ногама? Како нас издају рођаци и најбољи пријатељи? Како мирне комшије постају целати? Како ја постајем зликовац? Како нам се свет данас распада пред очима? О томе нам је на бриљантан начин сведочила представа из Марибора „Сумрак богова“. Врхунска сценска изведба, прворазредна глума и брутална актуелност о нама данас који, још увек мислимо да је све у реду, слутимо да се нешто иза брада ваља, али то не желимо себи признати а ствар са свима нама је озбиљна да озбиљнија не може бити. Темелјена на оном давном Висконтијевом филму, представа прича причу о тренутку када нацизам долази на власт, а заправо говори о данашњој Европи, све уз звуке Бетовенове девете симфоније као симбола уједињене Европе; Европе која пуца по многим шавовима а ми не знамо како да све то покрпамо. Цивилизација хуманизма данас је на умору. Главни проблем је у

томе и то је осим сјајне изведбе и највећа вредност ове представе што се сви заједно и не трудимо довољно да вратимо ствари у нормалу, у време када смо веровали да су међуљудска солидарност, просперитет и антифашизам наше главне вредности. Представа „Сумрак богова“ говори о греху нашег неделовања, а не тек о људима у тамним униформама који ће већ сутра доћи по нас. Јер, ми црног ђавола увек сликамо у неком другом, а ова представа нам говори да је тај ђаво изникао међу нама, храњен нашом индоленцијом, небригом и апатијом. Биће боље, говоре људи када немају шта да кажу и када им не пада на памет да нешто сами конкретно подуму. Ми стално гласамо за исте партије у које не верујемо и за које мислимо да су лоповске, зато што ће нам дати плату, зато што ће запослити нашу децу и зато што ће нам тако бити добро. Одрађујемо послове, не зато што их волимо и у њих верујемо, него зато да би се платио вртић, зато што тако пише и зато што су нам тако рекли.

Уместо да се дигнемо и заложимо за правду, рад и поштење и на враћамо се кући, шта кошта да кошта, док се захтеви за достојанством људског живота не испуне. Ми смо кукавице и полтрони и зато заслужујемо оно о чему прича ова представа. Како се од ситних и устрашених бића, можемо претворити у одважне и храбре људе, то је данас наше бити или не бити и наше једино питање. На овом фестивалу је било представа које нису заслуживале да на њему учествују, али „Сумрак богова“ је у потпуности оправдао његову жељу да буде фестивал од угледа и реномеа. Стручни жири, жири округлог стола критике и жири новинара дали су овој представи награду за најбољу представу, а публици су оставили у аманет поруку да је „Сумрак богова“ прича о нама и нашем животу над којим се, пред оним што долази, јако морамо замислити.

Бојан Муњин, Трећи програм Радио Загреб

СУМРАК БОГОВА СУМРАК ЧОВЕКА

Филмски сценарио митског филма Лукина Висконтија, "Сумрак богова", за позоришно извођење у СНГ Марибор адаптирао је један од најзначајнијих младих хрватских драматичара, Ивор Мартинић, а режирао један од најзначајнијих хрватских редитеља, Далибор Матанић. Радња почиње прославом рођендана у немачкој племићкој породици богатих индустријалаца, и то у ноћи паљења Рајхстага, у фебруару 1933. године, а завршава се у Ноћи дугих ножева, крајем јуна 1934. године. Сво то време, током кога се ван породице догађа бујање фашизма, а унутар ње најкрволочнија борба за моћ, односно борба за власништво над породичном железаром, борба у којој најближи бивају мучени и убијани без милости, Матанић уприличује као јединствену ноћну мору, као ноћ ружног сна,

третирајући проток времена и след догађаја управо као у сну - слепљене једне за друге, без пре и без после, без психологије, без одморишта - као јединствено и непропустиво, неподериво ткиво људског зла. Главни ноћ покоља је баронска Софи фом Ешенбек, у маестралном тумачењу Наташе Матјашец Рошкер, која ту фашистичку лејди Макбет носи као слабу и поремећену, на ивици немоћног плача, па ипак супстрат безосећајности, гоњен несавладивом похлепом за моћи. Матанићева ноћ од годину и по прогутала је готово све људско у породици фон Ешенбек, и јасно назначила да фашизам, да зло генерално, не долази споља, већ управо из нас самих, из људи. Крволочно-гротескна ноћ фон Ешенбекових, крволочни пир Немачке и Европе, у завршној сцени сабласно трепери одсјајем крематоријумске ватре на голим телима довозеним до врата пакла. Железара = крематоријум = пакао, уз весели марш Оде радости.

Европо, то је твоја слика. Не само ововремена, већ свевремена; јер препознали су исте мотиве и Шекспир, и Достојевски, и на њих текст повремено алудира. "Сумрак богова" Далибора Матанића снажно је узнемирујућа представа, чврстог, чистог и заокруженог језика, јасних значења и визуелно супериорна, у извођењу глумачког ансамбла који дише као једно тело са више лица. То су Петја Лабович, Наташа Матјашец Рошкер, Војко Белшак, Давор Херга, Ева Краш, Матевж Бибер, Жан Копривник и Милош Бателино.

Александра Гловацки, Други програм Радио Београда

У временима када један политички систем-идологија бива замијењена, на било који и какавак начин другим, то се болно прелама преко појединца, а породица као најрањивији дио заједнице трпи и има највеће „губитке“. Тако је и у представи Словенског народног гледалишча из Марибора „Сумрак богова“, у режији Далибора Матанића и драматизацији Ивора Мартинића, гдје надолазећи соционацизам, у првој половини прошлог вијека, владавином фашисоидне идеологије, капитала и интереса, све наткровљено страхом, неизвјесношћу и голом борбом за живот, разара породицу власника челичане барона фон Ешенбека.

Прецизном режијом са јасним темпом, дисциплинарим редитељским поступком, одличном глумом анасмбла од осам глумаца, стално остављених на сцени, Матанић хирушки прецизно сецира њемачке аристократе у предвечерје „сумрака ума“, паљење Рајхстага и промјену односа у друштву, али и у породици, градећи јаку представу психолошких односа у породици у кризним временима. Нама то препознатљиво. У ту причу су уплетени и лични интереси чланова породице који се боре за наслеђе, за

челичану, потребну свакоме, а нарочито онима који се спремају за рат, јер ће „челика требати“. Убиства су само увертира за оне злочине који слиједе у долазећем рату. У том избезумљеном лудилу, грамзивост, похлепа и идеолошко сљепило, подгријано надолазећом беспоговорном идеологијом соционацизма-фашизма, пред којом је појединац смртан, породица се темелито уништава изнутра. Убиство брата, сина, оца,... да би се добило наслеђе су „нормалне активности“ унутар породице у ковитацу смутних друштвених предатних стања. А у представи, сви се мрзе и убијају са много страсти и инвентивности, а све уз констатацију да је „мржња велики капитал“. И то све под будним оком свевидећих служби у функцији фашизма, које досијејима уцењују и пријете врбујући и заводећи чланство и присталице.

Филмски редитељ Матанић ову представу успјешно реализује као мултивизуелни пројекат, јер увођењем камере којом снима учесник у представи, глумач све детаље из живота „интересантних ликова „ из породице, даје и ту другу димензију документарности и озбиљности

деструктивних система. Представа показује сву слабост породица које су грађене на интересу и материјалним вриједности, којима, када се извуче капитал испод ногу, свако друго темелито растакање је пука техника.

Морамо нагласити веома успјелу сценографију Марка Јапела, гдје челичана стално дими, а на крају се ефектно преобрази у крематорији за непослушне, па и малу дјецу. Велики столови намијењени за прославу рођендана бивају попрште битки, крканлука и убистава. Огољено насиље и зароткривено људско тијело у овој представи нису никако вишак и не сметају представи, јер имају своју сврху и потребу, а костими Леа Кулаша јасно разврставају ликове на позорници и у потпуности су у функцији. Фрагментарна музика је само у назнакама и одлично илуструје епоху и ситуацију.

Могли би само поставити дилему: да ли ми на вријеме и правилно препознајемо надолазеће зло и како му се ефикасно супроставити. Или боље речено, хоћемо ли и како?!

Проф.др Ненад Новаковић, Бања Лука

БЛИСТАВИ ВРХУНАЦ ФЕСТИВАЛА

И у свом позоришном облику, *Сумрак богова* чува актуелност Висконтијевог великог филма који је настао пре пола века. Успон и пропаст, морални расап империје немачке породице Ешенбек, праћен је од ноћи у којој је запаљен Рајхстаг и убијен њен најмоћнији представник Јоаким. Од тог часа настаје грабежљива борба за наслеђе током које се испољавају и најрањивије стране људског бића и сва изопачења и и извитоперења подстакнута дејством воље за моћ. Декадентна аристократска породица персонификује нацистичку државу.

Представа мариборског Словенског народног гледалишча доима се гледаоцу као снажна метафора моралне деградације, асоцира на данас све присутнију нетолеранцију и мржњу које велике капиталистичке корпорације испољавају према радничкој класи. Представа такође асоцира на све турбулентнија збивања и све присутнију опасност од повамирања нацизма.

У режији Далибора Матанића глумачки ансамбл делује монолитно, градећи грандиозне, снажне и експресивне

сценске слике, која у себи садрже и специфичност филмског језика. Директним преносом сценског збивања постигнута је још изразитија сугестивност, њиме су потцртани и надограђени и у крупном плану представљени тренуци највећих унутрашњих збивања ликова.

Снажан визуелни утисак оставља сценографија Марка Јапела. Током целе представе из позадине се извија злослутни дим из челичане која поступно добија обресе крематоријума пред којим ће се на крају представе наћи гола тела чланова породице, осим сина Мартина који преузима власт.

Матанићева представа оштро засеца у организам данашњег друштва, упозоравајући да дуги ножеви са сметлишта историје, могу бити поново употребљени, не заустави ли се оргијање неокapиталиста. Да капитал производи мржњу и себичност која уништава свет до самоуништења показала се врло упечатљиво у три важне представе првог фестивала На раскршћу међу којима мариборски *Сумрак богова* представља блиставу врхунац.

Проф.др Миливоје Млађеновић, Сомбор

РЕЧ КРИТИКЕ

СУМРАК БОГОВА

Словенско народно гледалишче Марибор, Словенија

С оне стране добра и зла

Иза сваке воље за моћ, насиља, крије се немоћ. Као што се иза сваког мрака, зла, крије унутрашње помањкање светла, фрустрација. Како свуда око нас, тако и у словеначкој представи „Сумрак богова“. Кад једна глава неће да сарађује, онда је ваља по сваку цену склонити, па и другу, трећу такву која се појави. Наравно, реч је о тоталитаризму који од своје прави свачију кухињу, па ултимативно, у верзији инспирисаној Ничеом, Вагнером, Висконтијевим филмом, породичне пећи за производњу челика, капитално фашистички, претвори у пећи за топљење масе људи.

Док је идеолошка матрица разоткривена већ на самом старту, јер

један од ликова седи са кукастим крстом на рукаву, а берлински Рајхстаг креће да гори, права по(р)ука долази на крају, кад са већ низа мртвих људи, камера из означене руке, пређе на публику, а у позадини зачујемо добро познате звуке химне Европске уније, Оду радости, опомињући да у својој производњи истог, не заврши као ода жалости.

И није проблем представе што посеже за овим већ уобичајеним третманом актуелног друштва и политике, што подсећа да сваки систем монокултуре носи клицу истребљења. Њена је величина, заправо, у вишеслојној и вишеструкој равни врло важног и релевантног остварења, кад је реч о свим сегментима позоришне уметности. Од писања и режије, до

музичких и визуелних елемената у сагласју сценске игре глуме. Или, још боље, обрнуто (кад представа једном настане) од глуме, до оног што (се) говори са сцене.

Заиста сјајна изведба Словенског младинског гледалишча, маестрално предвођеног Наташом Матјашец Рошкер као Бароницом Софи. Заблудела, опијена, полудела од заводљивога „више, и још“, ова жена представља све оно лако наметљиво у било коме, било чему што тражи само извршење, послушну руку да „потпише“ наопаку амбицију, не знајући стварно шта и зашто чини. Чак и кад су речи и дела у име неког добра.

**Игор Бурић, „Дневник“,
Нови Сад**

ОКРУГЛИ СТО КРИТИКЕ

Александра Гловацки као најважније у представи позоришта из Марибора сматра сценски језик који је чист и заокружен. Сценски језик је на нивоу свих знакова конзистентан, консеквентан и види се искуство редитеља. Представа је ужасно јака и нема потребе да помињем до које мере нам је свима битна, до које мере ми све то живимо, до које мере смо тиме означени. Филм, по чијем сценарију је представа урађена, другачије сам доживела, додуше била сам млађа када сам га гледала. Горак укус који представа оставља је да је зло у нама, у човеку и над тим се треба замислити. Савршено извођење, али напорно за гледање што наводи као квалитет и можда није било потребно толико текста, но и то има своје значење.

Професор доктор Миљивоје Млађеновић примећује да је ово трећа представа која се бави анализом капитала и деловањем капитала на човека. Представа говори да је капитал велико зло које растаче најпре породицу, а потом и друштво. Ја не бих много говорио, јер се о перфекционизму ансамбла из Марибора може дуго и лепо говорити, али таквим говором можемо овај диван утисак покарвати. Што се тиче дужих монолога, они су били функционални. Дакле, савршенство и глумачко и редитељско.

Игор Бурић рекао је да је све, можда, превише перфектно. За мене је увек мало натегнута та актуелизација, интонирати химну Европске уније и завитлати фашизам. Волео бих да то није близу реалности, али наравно све је то с јаким разлицима и због тога трба упозоравати и подсећати. Данас смо обишли музеј - логор у Нишу и то не сме да се заборави. У представи је најинтересантнији однос моћи и свемоћи. Суштина свега, па и у лицу фашизма, је воља за моћ коју овде покреће једна жена, бароница Софи, чија улога је изванредна и једва сам чекао да упознам глумицу која је тумачи- Наташу Матјашец Рошкер.

Бојан Муњин потврђује да питање зла увек треба потцртавати. Ово није представа о нацизму из 1936. већ о Европи данас која се распада. Оно што је питање јесмо ми. Ми живимо релативно нормалан живот као резултат тога што смо сами урадили, а скандалујемо се над нечим што се иза брда ваља. Тај баук као да не припада нама, што је нетачно, јер је то резултат који је изашао из нас, из нечега што би требало анализирати. Сами са собом као појединци, друштво или групе, морамо се запитати да ли смо сви одговорни и шта то ми нисмо учинили да се зло не догоди. На фестивалу смо видели представе које се на радикалан начин боре насиљем, голим телом и сексом, што ја нисам

хвалио. У овој представи то ћу похвалити јер постоји врло јак естетски знак који не саблажњава већ говори о тешком проблему који је пред нама. Што се тиче Балкана мислим да ћемо, уколико ствари лоше крену, као што представа говори, ми то само ископирати и то на још гори начин, како то већ умемо.

Професор доктор Ненад Новаковић каже да Балкан обично може све што други не могу и оно што нико од нас не очекује. Имали смо на фестивалу више представа које говоре о разарању породице и више представа које настају из филма. У свим случајевима породицу нагризају идеологија, похлепа и унутрашња трулост. Добре породичне везе пуцају када је у питању интерес. Оголело насиље у словеначкој представи није дегутантно, већ напротив појачава огољеност да до краја видимо колико је нацизам накарадни систем. Сценографија је комплетана, на пример челичана која ради све време и на крају се претвара у највеће зло двадесетог века. Ако нас ова јака представа пуна темпа, изврсне глуме и прецизно постављена не упозори да морамо бити свесни да ће ово бити наше раскршће, онда ћемо постати кружни ток.

Б. Мијалковић

ПОЗОРИШНИ ДНЕВНИК

Драгана Бошковић

Да не аконтирам вечерашње свечано објављивање добитника награда првог Фестивала балканских земаља „На раскршћу“, драги дневниче, речи ћу само да су Словенци купили најважније награде, а да су, успут, профитирали и Црногорци, нешто мало Срби, а Хрвати, Македонци, Бугари ништа.

Највише жалим због Македонаца, због њихове узбудљиве представе „Прослава“, која о хорору породичних /не/односа говори нама много блискије, од словеначког „Сумрака богова“, који више рефлектује утицај фашизма на човекову природну деструктивност, него што може да покрене емпатију за породицу, у којој ждери живот једни другима /“атропофагија“/... Мислим да је, за мноштво награда, од трижирија, „издоминирало“ име Далибора Матанића, чије филмове знамо /„Звиздан“, „Фине мртве девојке“.../, а обе сезоне тв серије „Новине“, гледали смо, одушевљени, као „Нетфликсову“ продукцију... Мучна

представа, пуна насиља и екстремних садо-мазо сцена, у којој фасцинира концентрација и прецизност глуме, праћена је, уместо титлом на српски, читавим драмским текстом Ивора Мартинића, са све дијаскалијама, као „он господски оде...“ и слично. Некима је то, можда, било симпатично, али, од слапова текста, који мораш да пратиш, само крајичком ока гледаш на сцену, па ти музика браће Синхауз остаје главни водич за оно што не смеш да пропустиш...

Фестивал „На раскршћу“ је природно „ресемантизовао“ /поздрав колегиници Лужина, која је већ у Скопљу/ причу о југоносталгији, а после објављивања награда, видимо да, као некад, на позоришном Балкану и даље постоји А и Б зона, јасно је ко је где смештен. У бившој држави, било је довољно да се Словенци само појаве, па да покупе све највеће награде /питање је да ли су јуче знали да су на балканском фестивалу, јер не воле да се тако географски декларирају/. Нису увек били награђивани због стварног квалитета њихових представа, него, неретко, због самог редитељског поступка, који мучи и збуњује, па смо, постиђени, награђивали, да не бисмо питали шта смо то, уопште гледали!... Недавно, две трећине сале је изашло из ЈДП, када су гостовале две словеначке представе, једну је чак режирао у звезде хваљени Лоренци...

Но, добро...Жирију се „у зубе не гледа“, њихова је последња!... Дивно је, и заслужује ниски поклон, што је нишко Народно позориште, „уз малу помоћ пријатеља“, успело да организује овакав, многоструко важан позоришни фестивал. Ово, прво издање, мислим да није показало стварни пресек позоришног живота на Балкану, представе су збрдаздолисане, али, ваљда је тако морало да буде... Селекција би морала да буде пажљивија, са бољим системом „узбуђивања“ за добре представе у региону. Жирији би требало да се формирају како год /по стручности, било би добро/, али би присуство њихових чланова на фестивалу, аман, требало да буде обавезно. Члан жирија треба да има задовољство и од тога да гледа представе у селекцији /многе нису играле код нас/, а не само од примања хонорара на свој рачун!

Као што рече Чеховљев јунак ономад, да руску климу „не одобрава“, тако и ја, драги дневниче, узалуд одобравам сваки експеримент и заокрет, ако има /позоришног/ смисла, али, напуштање основних кодекса професије, спуштање нивоа представа и њиховог праћења на комоцију, негледање представа за селекцију, игноранцију, балканску поделу на А и Б госте...За то нема оправдања. Ту смо, где смо, и хајде да „остаримо заједно“!

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА ПОЗОРИШНИХ АНЕГДОТА

ДУХОВИТА СВЕДОЧАНСТВА О ПОЗОРИШТУ, ГЛУМЦИМА И ВРЕМЕНУ

Књига „Анегдоте и цртице из позоришног живота“, аутора Милована Здравковића, коју су објавили Фестивал монодраме и пантомиме и „Белмедија“, представљена је у позоришном фоајеу, у оквиру пратећег програма фестивала „Театар на раскршћу“.

„Ова књига, на неки начин, представља приватну историју позоришта, говори о свему ономе што људе из позоришта чини стварним људима, а позориште уметношћу у којој сви радо саучествујемо. Представља узбудљиво сведочанство писано изнутра“, навео је Спасоје Ж. Миловановић, управник нишког театра и театролог. Миловановић се осврнуо и на каријеру аутора књиге? предавање продукције и организације на факултету и учешће у покретању фестивала? истичући да су његови студенти готово по правилу успешни у свом послу.

Књига „Анегдоте и цртице из позоришног живота“, према речима Александра Гаона, из издавачке куће „Белмедија“, може се посматрати и као „врцав антрополошки есеј“, који „одражава у пуној мери стварност позоришта“.

„Дошао сам на идеју за ову књигу у време када сам писао књигу из историје српског позоришта и наишао у књигама, листовима и часописима које сам проучавао узгредно на анегдоте које су ме заинтрижиле. Ставио сам део тих анегдота на крају једне моје књиге, а онда решио и да урадим ову књигу. Поред тога што сам истраживао стручну литературу, ишао сам у архив Академије наука и Народну библиотеку, имао сам код себе раније увек папир и оловку да кад нешто занимљиво чујем одмах забележим, а у задње време сам то радио на телефонима. И онда сам то разврставао по разним областима, у зависности за које поглавље ми анегдота или цртица одговара“, навео је Здравковић.

У књизи су цртице из историје позоришног живота и анегдоте о Јоакиму Вујићу, Браниславу Нушићу, Стевану Сремцу, Добрици Милутиновићу, Миливоју Живановићу, Ђузи Стојиљковићу, Бати Живојиновићу, Мири Бањачи, Чича Илији Станојевићу, Мији Алексићу, Љубинки Бобић, Јовану Ћирилову, Стеви Жигону, Петру Краљу...

„Хтео сам више да 'потурим' цртице, да људи сазнају неке ствари које нису знали, на пример, да је Свети Сава знао да су глумци благотворни, па се у његовом Типику помиње да кад се неко лоше осећа, доведете му комедијанта, или да су на дворовима наших велможа постојали глумци, што многи не знају. Такве податке сам 'потурио' уз шармантне анегдоте. Хтео сам да провучем нешто из наше традиције и културе, да људи и нешто науче читајући књигу, јер ако се анегдота прочита само да те засмеје онда нема смисла, али ако те мало и пробуди, да видиш у ком времену живимо, онда има смисла“, навео је аутор, кога су и самог пратиле анегдоте док је радио на књизи.

„Чувени Петар Волк рекао ми је кад смо причали о овој књизи: 'Шта ће ти фусноте, то нико више не користи, наведи иза у литератури'. А касније ме је девојка из Музеја позоришне уметности питала: 'А где су вам фусноте?'“.

Одломке из књиге овом приликом су читали глумци Мирољуб Недовић и Ивана Недовић.

Издавач: Народно позориште у Нишу

За издавача: Спасоје Ж. Миловановић, директор

Редакција: Миљана Николић, Александра Гојковић,

Биљана Мијалковић, Тихомир Јовановић

Фото: Никола Милосављевић

Тираж: 100 примерака

Штампа: Boom Basic doo, Ниш

Народно позориште Ниш

Синђелићев трг бб, 18000 Ниш, Србија

Централа +381 (0)18 527 371

Управа +381 (0)18 245 441

Благајна +381 (0)18 245 472

Маркетинг +381 (0)18 245 478, +381 (0)18 209 220

E-mail: npnis@narodnopozeristenis.rs

direktor@narodnopozeristenis.rs

uprava@narodnopozeristenis.rs

marketing@narodnopozeristenis.rs

Tehnika@narodnopozeristenis.rs

ОРГАНИЗАТОР
ФЕСТИВАЛА

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ

ГРАД НИШ

ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

ПАРКИНГ СЕРВИС НИШ
да увек има слободног места

STATUS
VINARIJA

МЕДИЈСКИ
ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

Народне новине

zона PLUS

radio.
internet.
magazin.

Naissus inf

Informativno zabavni portal Srbije

